

3.21. Kültür ve Görsel-İşitsel Politikalar

3.21.1.1 Kültür

I- ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Sanayileşme, kentleşme ve küreselleşme politikalarının etkisiyle sosyal yapıdaki değişim süreci hızlanmış olup, Türkiye’de de ekonomik, sosyal ve kültürel politikaların bir bütünlük içinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kültür alanında nitelikli insan gücünün yetiştirilmesine, kültürel alt yapının güçlendirilmesine, kültürel etkinliklerin yaygınlaştırılmasına ve Türk kültürünün, dünya ülkeleri ve özellikle Avrupa ülkeleri, Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları ile ilişkilerinin ve etkileşiminin daha da etkinleştirilmesi için programlı girişimler gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır.

Kültürün, geçmişten geleceğe, yaşanan, yaşatan ve yaşayan bir sosyal yapı olarak süreklilik arz etmesi nedeniyle, AB ile bütünleşme hedefli olan karşılıklı ilişkilerde; Türk halkı ile AB içinde biraraya gelmiş halklar arasında gittikçe artan kültürel bağların oluşması, ortak kültürel değerlerin paylaşılarak zenginleştirilmesi, kültürel farklılıklara saygı duyulması ve evrensel kültür miraslarının korunması bilincinin yaşama geçirilmesi ihtiyacı vardır.

Kültür alanında mevcut Türk mevzuatı olarak, 13.12.1951-7981 tarih ve sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve 2863 sayılı Kültürel ve Doğal Varlıkların Korunması Kanunu vardır.

1991 yılında, Türkiye’de Türkçeden başka dillerde yayın yapılması yasağı kaldırılmış, böylece kültürel faaliyetler çerçevesinde tüm yabancı dillerde yayın yapılabilmesi mümkün olmuştur.

Türkiye kültür alanında aşağıda belirtilen uluslararası sözleşmede yer almıştır:

- Avrupa Konseyi / Avrupa Kültür Konvansiyonu, Strasburg, 1954, (Türkiye 1957 yılında dahil olmuştur).
- Savaş Halinde Kültürel Değerlerin Korunması Sözleşmesi, Lahey, 1954, (Türkiye 10 Nisan 1965 tarihinde dahil olmuştur).
- Kültürel Değerlerin Sahiplenilmesinde Yasal Olmayan İhracat ve İthalatın Önlenmesi ve Yasaklanması Sözleşmesi, Paris, 1970, (Türkiye 21 Nisan 1981’de dahil olmuştur).
- Dünya Kültür ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesi, Paris, 1972, (Türkiye 14 Şubat 1983’de dahil olmuştur).

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- Avrupa Arkeolojik Mirasın Korunması Sözleşmesi, Granada, 1985, (Türkiye 22 Temmuz 1989 tarihinde taraf olmuştur).
- Arkeolojik Mirasın Korunması Avrupa Sözleşmesi, Malta, 1992, (Türkiye Mayıs 2000 tarihinde taraf olmuştur).

Türk mevzuatının AB mevzuatına uyumlaştırılması bağlamında, “2863 Sayılı Kültürel ve Doğal Varlıkların Korunması Kanunu” alanındaki uyum çalışmaları Kültür Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Söz konusu yasadaki bazı maddelerin değiştirilmesi gerekmektedir.

Aşağıda belirtilen AB mevzuatına mukabil Türk mevzuatı yoktur:

- Avrupa Dil Alanı Kapsamında Belirlenen Sınırötesi Kitap Fiyatları Konusundaki 97/C 305/02 Sayılı Konsey Kararı.
- Kitap, Okuma ve Çevirinin Desteklenmesi Programı Yaratılması Hakkında 2085/97/EC Tarih ve Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Kararı.
- Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) sayı ve 9 Aralık 1992 Tarihli Konsey Tüzüğü.
- Yasadışı Yollarla Çıkarılmış Olan Kültürel Objelerin İadesi 93/7 (EEC) Sayı ve 15 Mart 1993 Tarihli Konsey Direktifi.
- Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasını Belirleyen 752/93 (EEC) Sayı ve 30 Mart 1993 Tarihli Komisyon Tüzüğü.
- Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) Sayılı Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasını Belirleyen Hükümleri İçeren 752/93 (EEC) Sayılı Komisyon Tüzüğü'nü değiştiren 16 Temmuz 1998 tarih ve 1526/98 (EEC) Sayılı Komisyon Tüzüğü.

Türk yasalarındaki eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi ve Türk yasalarının uluslararası normlara uyumlaştırılması amacıyla yukarıda sayılan konular çerçevesinde çalışmalar yapılmaktadır.

Kültürel varlıklarla ilgili düzenlemeler Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Hızla gelişen teknolojiye, uluslararası düzenlemelere ve AB koşullarına yasal çerçevelerde uyum sağlanması amacıyla, Kültür alanında uyum çalışmalarıyla ilgili gerekli yapısal değişiklik hazırlıkları yapılmaktadır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

b) AB Müktesebatı

1. Avrupa Dil Alanı Kapsamında Belirlenen Sınırötesi Kitap Fiyatları Konusundaki 97/C 305/02 Sayılı Konsey Kararı.
2. Kitap, Okuma ve Çevirinin Desteklenmesi Programı Yaratılması Hakkında 2085/97/EC Tarih ve Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Kararı.
3. Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) sayı ve 9 Aralık 1992 Tarihli Konsey Tüzüğü.
4. Yasadışı Yollarla Çıkarılmış Olan Kültürel Objelerin İadesi 93/7 (EEC) Sayı ve 15 Mart 1993 Tarihli Konsey Direktifi.
5. Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasını Belirleyen 752/93 (EEC) Sayı ve 30 Mart 1993 Tarihli Komisyon Tüzüğü.
6. Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) Sayılı Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasını Belirleyen Hükümleri İçeren 752/93 (EEC) Sayılı Komisyon Tüzüğü'nü değiştiren 16 Temmuz 1998 tarih ve 1526/98 (EEC) Sayılı Komisyon Tüzüğü.

c) Sorumlu Kuruluş

Kültür Bakanlığı

d) Nihai Hedef

AB mevzuatına tam uyum sağlanmasıdır.

II. UYGULAMA YÖNETİMİ

a) Türk Mevzuatının Mevcut Durumu

Kültür alanında mevcut Türk mevzuatı olarak, 13.12.1951-7981 tarih ve sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve 2863 sayılı Kültürel ve Doğal Varlıkların Korunması Kanunu'dur.

b) Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler

Türk mevzuatının AB mevzuatına uyumlaştırılması bağlamında, 2863 Sayılı Kültürel ve Doğal Varlıkların Korunması Yasasında bazı maddelerin değiştirilmesi gerekmektedir.

Aşağıda belirtilen AB mevzuatına mukabil Türk mevzuatı olmayıp, uyumlaştırma çalışmaları yapılmasına ihtiyaç vardır:

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- Avrupa Dil Alanı Kapsamında Belirlenen Sınırötesi Kitap Fiyatları Konusundaki 97/C 305/02 Sayılı Konsey Kararı.
- Kitap, Okuma ve Çevirinin Desteklenmesi Programı Yaratılması Hakkında 2085/97/EC Tarih ve Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Kararı.
- Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) sayı ve 9 Aralık 1992 Tarihli Konsey Tüzüğü.
- Yasadışı Yollarla Çıkarılmış Olan Kültürel Objelerin İadesi 93/7 (EEC) Sayı ve 15 Mart 1993 Tarihli Konsey Direktifi.
- Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasını Belirleyen 752/93 (EEC) Sayı ve 30 Mart 1993 Tarihli Komisyon Tüzüğü.
- Kültürel Malların İhracatına ilişkin 3911/92 (EEC) Sayılı Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasını Belirleyen Hükümleri İçeren 752/93 (EEC) Sayılı Komisyon Tüzüğü'nü değiştiren 16 Temmuz 1998 tarih ve 1526/98 (EEC) Sayılı Komisyon Tüzüğü.

c) Gerekli Kurumsal Değişiklikler

Mevcut durumda kurumsal bir değişiklik yapılmasına ihtiyaç yoktur.

d) Yeni Hukuki Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesine bağlı Olarak Alınması Gereken Tedbirler

Söz konusu çalışmalarla ilgili tedbir ve bir takım ihtiyaçlar zaman içinde ortaya çıkabilir.

e) Yeni Düzenlemelerin Uygulanması İçin Gereken Ek Personel ve Eğitim İhtiyacı

Ek personel ve ekipman ihtiyacı vardır.

f) Gerekli yatırımlar

III.TAKVİM

Mevzuat uyum çalışmaları orta vadede gerçekleştirilmelidir.

IV.FİNANSMAN, GEREKLİ HARCAMALAR VE FİNANSMAN KAYNAKLARI

3.21.1.2 Görsel-İşitsel Politika

I- ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Görsel ve işitsel sektördeki teknolojik gelişmelerde dünyada olduğu kadar Türkiye’de de son yıllarda büyük değişiklikler olmuştur. 1990’larda başlayan ve yasadışı olan özel radyo yayıncılığı Radyo ve Televizyon Yayıncılığı 3984 Nolu Yasa ile yasallaştırılmıştır.

Teknolojik gelişmelerin büyük sonuçları kablo ve uydu ile ilgili yayım yöntemlerini yeniden tanımladığı gibi radyo ve televizyon kanallarının giderek artışı sektörde bir rekabet havası estirmektedir. Türkiye, 16 ulusal, 15 bölgesel ve 231 yerel televizyon kanalları ve 36 ulusal, 108 bölgesel ve 1056 yerel radyo kanalları ile 2010 yılına kadar Avrupa’nın en büyük beş yayıncılık piyasasından biri olacaktır.

Kablolu yayım hizmetlerinde Türkiye’nin lehine istikrarlı bir gelişim mevcuttur. Özelleştirme kapsamındaki Türk Telekom 22 kentte yaklaşık 1,7 milyon abonesine kablolu yayıncılık hizmetleri sağlamaktadır. Türk Telekom, mevcut durumda sayısı 45 olan kablolu yayım sayısını giderek arttırmak hedefiyle 2000 yılında dijital kablo yayıncılığını başlatmıştır. Türkiye’de şu anda dijital yayıncılıkta 2 özel sektör girişimcisi vardır. Dijital yayımlar yoluyla “on-line” hizmetiyle evden alışveriş, bankacılık hizmetleri, interaktif video oyunları ve kişiye özel programlar ve ödeme hizmetleri gibi birçok kanallar devreye sokulmaktadır.

Türk mevzuatı olarak Görsel & İşitsel alanda, 7 Şubat 1986-19012 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu ve 3984 Sayılı Radyo ve Televizyon İşletmeleri ve Yayınlarının Kuruluşuna İlişkin Kanun mevcuttur.

Görsel & İşitsel alanındaki ilgili Türk mevzuatının, “95/563/EC sayılı, Avrupa Görsel & İşitsel Çalışmalarının Geliştirilmesi ve Yayılmasını Sağlayan Bir Programın Uygulanmasıyla İlgili Konsey Kararına”, “Avrupa Görsel & İşitsel Programının Sanayideki Mesleki Eğitim Programlarına Uygulanmasıyla İlgili 95/564/EC Sayılı Konsey Kararı” ile uyumlaştırılması gerekmektedir.

“Üye Devletlerde Televizyon Yayıncılığını İzleyen İdari Faaliyetlere İlişkin 89/552/EEC Sayılı Konsey Direktifi”, 14., 15. ve 17. Maddeler hariç “Radyo ve Televizyon İşletmeleri ve Yayınlarının Kuruluşuna İlişkin 3984 Sayılı Türk Yasası” ile uyumlu olup, “89/552/EEC Sayılı Konsey Direktifini değiştiren 97/36/EC Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi” ile de uyumlaştırılması gerekmektedir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

b) AB Müktesebatı

7. 89/552/EEC sayılı Sınır Tanımayan Televizyon Direktifi ile bu direktife değişiklik getiren 30 Haziran 1997 tarihli 97/36/EC sayılı direktif.
8. 95/564/EC sayılı Avrupa Görsel-İşitsel Programının Sanayi ile ilgili Mesleki Eğitim Programlarına Uygulanmasıyla ilgili Konsey Kararı.
9. 95/563/EC sayılı, Avrupa Görsel & İşitsel Çalışmalarının Geliştirilmesi ve Yayılmasını Sağlayan Bir Programın Uygulanmasıyla İlgili Konsey Kararına.
10. Avrupa Görsel & İşitsel Programının Sanayideki Mesleki Eğitim Programlarına Uygulanmasıyla İlgili 95/564/EC Sayılı Konsey Kararı.

c) Sorumlu Kuruluş

Bu alandaki sorumlu kuruluş, 3984 sayılı yasa ile belirlenmiş olan Türkiye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'dur.

d) Nihai Hedef

Ulusal mevzuat ile AB hukuk uygulamalarının belirlenen program çerçevesinde birebir uyumlaştırılmasıdır.

II-UYGULAMA YÖNTEMİ

a) Türk Mevzuatının Mevcut Durumu

Türk mevzuatı olarak Görsel & İşitsel alanda, 7 Şubat 1986-19012 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu ve 3984 Sayılı Radyo ve Televizyon İşletmeleri ve Yayınlarının Kuruluşuna ilişkin Kanun mevcuttur.

b) Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler

AB mevzuatına uyum çalışmaları çerçevesinde;

- 89/552/EEC sayılı Konsey Direktifi ve bu Direktifi değiştiren 97/36/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyum için 3984 sayılı Kanunda değişiklikler yapılmasına,
- 95/564/EC sayılı Avrupa Görsel-İşitsel Programının Sanayi ile ilgili Mesleki Eğitim Programlarına Uygulanmasıyla ilgili Konsey Kararına uyum sağlanmasına,

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- 95/563/EC sayılı, Avrupa Görsel & İşitsel Çalışmalarının Geliştirilmesi ve Yayılmasını Sağlayan Bir Programın Uygulanmasıyla İlgili Konsey Kararına uyum sağlanmasına,
- Avrupa Görsel & İşitsel Programının Sanayideki Mesleki Eğitim Programlarına Uygulanmasıyla İlgili 95/564/EC Sayılı Konsey Kararına, uyum sağlanması gerekmektedir.

c)Gerekli Kurumsal Değişiklikler

Kurumsal bir değişikliğe gidilmesine ihtiyaç yoktur.

d) Yeni Hukuki Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Alınması Gereken Tedbirler

AB mevzuatına karşılık gelen Türk mevzuatının uyumlaştırılması çalışmalarının yapılması için zaman içinde belirlenebilecek ihtiyaç ve tedbirler olabilir.

e)Yeni Düzenlemelerin Uygulanması İçin Gereken Ek Personel ve Eğitim İhtiyacı

f)Gerekli Yatırımlar

III. TAKVİM

Türk mevzuatında gerekli olan değişiklik ve ilaveler kısa vadede yapılmalıdır. Orta vade de ise mevzuatımızın ilgili AB mevzuatı ile paralel işlemesi sağlanmalıdır.

IV.FİNANSMAN, GEREKLİ HARCAMALAR VE FİNANSMAN KAYNAKLARI

3.22. Bölgesel Politika

I-ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Türkiye sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasını, 1960'ların başından beri, Beş Yıllık Kalkınma Planlarıyla yürütmeye çalışmaktadır. Bu planlar kamu sektörü için emredici, özel sektör için yol gösterici mahiyettedir. İlk Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963 yılında uygulamaya konulmuş olup, son plan olan 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı ise, 2001 ve 2005 yıllarını kapsamaktadır.

Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması ve çarpık şehirleşmenin önlenerek, ülke çapında metropolitan alanların geliştirilmesi bölgesel